UPB - Facultatea ETTI - Proiect 2 - 2024 Introducere în realizarea unui proiect folosind microcontrollerul STM32F103

Instalarea întregului pachet de utilitare disponibile: IDE, compilator etc este un proces relativ complex. Sînt multe metode/surse de instalare. Succesiunea de pași de mai jos este una din variantele care permit o instalare completă.

1. Instalare utilitare STM32

1.1 Instalare STM32 CubeMX - generatorul automat de cod de inițializare Se instalează de aici: <u>https://www.st.com/en/development-tools/stm32cubemx.html</u> Poate fi necesară crearea unui cont la ST pt download.

1.2 Instalare STM32 Cube CLT - acest pachet conține, printre altele, elementul principal și anume compilatorul GNU C/C++ (numit "Gcc toolchain", varianta gcc-arm-eabi adică pentru procesoare ARM "Embedded Application Binary Interface"), precum și alte componente.

Se instalează de aici: https://www.st.com/en/development-tools/stm32cubeclt.html

1.3 Instalare Make for Windows: este utilitarul care permite lucrul cu "makefiles" generate de STM32CubeMX. Acest pachet este generic, nu doar pentru STM32, de aceea se instalează direct de la origine (GNU): <u>https://gnuwin32.sourceforge.net/packages/make.htm</u>

de aici se descarcă pachetele "Binaries" și "Dependencies".

Se vor despacheta amîndouă arhive în **același** folder, la alegere, creat în prealabil. De exemplu,

C:\ST\make-3.81 (sau ce versiune concretă a fost descărcată). Atenție că o parte din folderele din arhivă sînt comune, dar fișierele nu sînt aceleași.

Setare **PATH** sub Windows pentru a include Make:

se caută "System Properties" în Windows:

System Propertie	S				×
Computer Name	Hardware	Advanced	System Protection	Remote	
You must be lo	gged on as	an Administr	ator to make most of	f these changes.	
Visual effects,	processor	scheduling, r	nemory usage, and	virtual memory	
				Settings	
User Profiles					
Desktop settir	ngs related t	to your sign-i	n		
				Settings	
Startup and Re	ecovery				
System startu	p, system fa	ilure, and de	bugging information		
				Settings	
			Envir	ronment Variables	
		(DK Can	cel Apply	

Se selectează "Environment Variables" apoi "System variables" (atenție, nu "user") și se selectează Path → Edit

 \times

Edit environment variable

%SystemRoot%\system32	New
%SystemRoot%	
%SystemRoot%\System32\Wbem	Edit
%SYSTEMROOT%\System32\WindowsPowerShell\v1.0\	
%SYSTEMROOT%\System32\OpenSSH\	Browse
C:\Program Files\dotnet\	
C:\Program Files (x86)\Windows Live\Shared	Delete
C:\Program Files\Inkscape\bin	
C:\ST\STM32CubeCLT	
C:\ST\STM32CubeCLT\STM32CubeProgrammer\bin	 Movellp
C:\ST\STM32CubeCLT\STLink-gdb-server\bin	 wove op
C:\ST\STM32CubeCLT\GNU-tools-for-STM32\bin	 Movo Down
C:\Program Files (x86)\STMicroelectronics\stlink_server	 INOVE DOWIT
	 Edit text

Se apasă butonul "New" pentru a adăuga o nouă linie în Path; se adaugă folderul "bin" din folderul în care au fost despachetate cele 2 arhive de Make:

dit environment variable		×
%SystemRoot%\system32		New
%SystemRoot%		
%SystemRoot%\System32\Wbem		Edit
$SYSTEMROOT\%\System 32\WindowsPowerShell\v1.0\$		
%SYSTEMROOT%\System32\OpenSSH\		Browse
C:\Program Files\dotnet\		
C:\Program Files (x86)\Windows Live\Shared		Delete
C:\Program Files\Inkscape\bin		Delete
C:\ST\STM32CubeCLT		
C:\ST\STM32CubeCLT\STM32CubeProgrammer\bin		Mayalla
C:\ST\STM32CubeCLT\STLink-gdb-server\bin		wove <u>op</u>
C:\ST\STM32CubeCLT\GNU-tools-for-STM32\bin		
C:\Program Files (x86)\STMicroelectronics\stlink_server		Move Down
C:\ST\make-3.81\bin		
		Edit <u>t</u> ext
	014	
	OK	Cancel

2. Instalare Visual Studio Code (VS Code).

Acesta este IDE-ul care permite scrierea codului și apelarea compilatorului și altor tool-uri. Se instalează de aici: <u>https://code.visualstudio.com/download</u>

2.1 Instalare extensie VS Code: terminal serial

Scop: Instalarea și testarea unui terminal serial (serial monitor). Se pornește VS Code instalat mai sus. Se apasă

butonul (managerul de Extensii), se scrie "Serial" în caseta de text, vor apărea mai multe variante. Se selecteaza "Serial Monitor" (Microsoft) și se apasă butonul Install. După instalare, la extensiile instalate nu mai apare butonul Install ci "roata dințată" pentru setări.

⋞	File	Edit	Selection	View	Go	Run	Terminal	Help		$\leftarrow \rightarrow$	
C		EXTENSI	ONS: MARKET	TPLACE							U
Q		serial									
ہے می		>010	Serial Mo Send and	o nitor receive	text f	rom se	rial ports.				
0	•	••••	Service Microso	oft							(#)
æ		Ŷ	Serial De View and	vices rename	Seria	l Devic	es. View ac	tive OTA d	levices.	A usefu	© 8K ★ 5
₿		•	Trey Augh	enbaugł	1						Install
• st		RX TX	An interac awsxxf	ctive ser	ial ter	minal t	ool				Install
6 .			Serial Por	r t Help o	er Tool						Ф 25K ★ 3.5

Atenție că la VS Code nu există numai *Serial Monitor*, ci și linia de comandă botezată tot "Terminal". Dacă nu apare fereastra cu cele 2 taburi "Terminal" și "Serial Monitor" ca mai jos, în dreapta ecranului, jumătatea de jos, comanda CTRL-J (Toggle Panel) o face să apară/dispară.

Se selectează tabul "Serial Monitor" apărut:

1.1									
	PROBLEMS	OUTPUT	DEBUG CONSOLE	TERMINAL	PORTS	MEMORY	XRTOS	SERIAL MONITOR	^ X
	+ Open an a	additional	monitor						
N	Monitor Mod	e Serial	✓ View Mode	Text 🗸					
F	Port COM5	- USB-SERI	IAL CH340 (COM5)	∨ ဎ Βa	aud rate	115200 💊	/ Line e	ending 🛛 None 🗸	
	Start Mor	itoring	🔜 🖏 📬 📰	o 🖸 🕄	3				
	Oper Clos	ed the s ed the s	serial port COM serial port COM	5					

Se verifică porturile disponibile fără nimic conectat la PC. Se conectează un adaptor TTL-USB. Se verifică din nou porturile seriale disponibile, observînd ce a apărut nou (exemplu pe figură: COM5, cifra poate varia). Dacă acesta nu apare, este o problemă cu driverul Windows, se va căuta pe Internet "CH340 Windows driver" și se va instala manual.

2.2 Se instalează următoarele extensii VSCode, accesînd butonul de extensii și scriind primele litere în căsuța de căutare:

- Makefile Tools (Microsoft)

× I	ile Edit	Selection View Go Run Terminal Help \leftarrow \rightarrow	,∕⊃ Test1
Ð	EXTENSIO	DNS: MARKETPLACE D ···	C main.c 3 ×
Q	make		Core > Src > C main.c > 12 * This software is licensed under terms that can
ý Jo		Make Image: Arrow of the second sec	13 * in the root directory of this software componer Makefile Tools v0.9.10 It
å		Makefile Tools	Provide makefile support in VS Code: C/C++ IntelliSense, build, debug/run. ** This publisher has verified ownership of <u>microsoft.com</u>
₿		Make Hidden	This extension has a <u>Pre-Release version</u> available
STM32	$\mathbf{\dot{\mathbf{x}}}$	Make Hidden provides more control over your project's directory by enabli Rhys Devine-Davies	22

- C/C++ Intellisense, debugging, and code browsing (Microsoft) aceasta va mai instala cîteva tool-uri
- STM32-for-VSCode (Bureau Moeilijke Dingen)
- Serial Monitor (Microsoft) deja instalat mai sus
- CSK Terminal opțional un alt terminal serial care permite transmiterea de caractere în mod continuu, fără a apăsa ENTER după fiecare caracter; util pentru a vizualiza caractere seriale pe osciloscop fără a folosi modul SINGLE SWEEP

3. Încărcarea softului de test în procesor

Procesorul STM32F103 conține în ROM un *bootloader* care permite încărcarea folosind portul serial intern UART1 (pinii PA9, PA10). Acești pini sînt disponibili la conectorul J7 la care se va conecta un adaptor USB-TTL de 3.3V. Un *bootloader* este o variantă super-minimală de sistem de operare care permite doar încărcarea softului utilizator în procesor. El poate să comunice doar cu un program de PC (numit uneori *PC-loader*) scris în mod special după un protocol compatibil între cele 2.

Observație importantă: pinii 2,3 ai J7 sînt scurtcircuitați între ei, ceea ce ar fi echivalent cu punerea jumperului pe poziția "3V3" cînd se folosește adaptorul TTL-USB în mod separat. Aceasta pentru că toate semnalele cipului STM32 sînt la 3.3V și se poate distruge dacă primește 5V pe un pin ! tensiunea de 5V este folosită doar pentru intrarea unui stabilizator care produce 3.3V pentru toate componentele de pe placă !

De asemenea există pe placă un LED tricolor format din 3 LED-uri R,G,B conectate la PB0, PB1, PA8. Aceste 3 LED-uri pot fi folosite pentru a semnaliza funcționarea programului. Cînd este activ *bootloaderul* din ROM, LED-urile sînt stinse. Cînd este activ programul utilizator, LED-urile vor clipi așa cum s-a definit în program. În acest mod știm cine rulează : *bootloaderul* sau programul utilizator.

3.1 Instalarea pe PC a programului de încărcare în bootloaderul serial (STM32Flash)

Se descarcă de aici: <u>https://github.com/rogerclarkmelbourne/Arduino_STM32/tree/master</u> (de notat că aceste tool-uri nu sînt specifice Arduino, dar pot fi folosite și în mediul Arduino, de aici denumirea). se selectează pe pagină butonul <<u>> Code</u> și de acolo "download ZIP"

🛱 roger	larkmelbourne / Arduino_STM32 Public		
<> Code	⊙ Issues 15 11 Pull requests 10 ⊙ Actions	🗄 Projects 🛛 Wiki	🛈 Security 🗠 Insights
	ੇ P master 👻 ੀ 15 Branches 🛇 2 Tags		Q Go to file
	stevstrong Rename hid-flash to hid_flash		E Clone Which remote URL should I use?
	.github/workflows	Using In -s instead (HTTPS GitHub CLI
	STM32F1	fix BOARD_NR_PWN	https://github.com/rogerclarkmelbourne/Arduino_
	STM32F4	Update wirish_digita	Clone using the web URL.
	drivers	fixed problem in las	덮 Open with GitHub Desktop
	tools	Rename hid-flash tc	Download ZIP

Se extrage din arhivă tools \rightarrow win \rightarrow stm32flash.exe. Acesta este programul de PC care comunică cu bootloaderul de pe microcontroller pentru încărcarea unui program utilizator.

3.2 Încărcarea softului de test folosind portul serial (cu adaptor serial USB-TTL)

Se descarcă softul de test pentru STM32F103 gata compilat, în format binar, de aici:

http://ham.elcom.pub.ro/proiect2/STM32/Test1.bin

Se conectează la placă adaptorul USB-TTL

Atenție! Urmăriți ca pinul 1 al J7 de pe placă să fie la pinul "5V" al adaptorului! *Nu conectați adaptorul pe dos*, atenție că J7 nu are cheiță pentru a permite o singură orientare. Conectarea inversă poate duce la defectarea plăcii, întrucît adaptorul furnizează și alimentarea plăcii.

Din VSCode \rightarrow Terminal \rightarrow Serial Monitor (sau eventual din Windows Device Manager) se verifică numărul portului COM corespunzător. Atenție, doar se verifică, nu se conectează terminalul, căci un port serial nu poate fi accesat simultan de 2 programe și urmează să-l accesăm din stm32flash ! Dacă acesta este de exemplu COM5, se execută succesiunea:

- Jumperul BOOT0 se pune pe 1 ***SAU*** se ține butonul BOOT0 apăsat

- se apasă scurt butonul RST (Reset) și se eliberează (Atenție! la placa rev.1.1 din 2024 este inversat scrisul între butoanele RST si USER). În acest moment, procesorul pornește după reset și găsește BOOT0=1 deci execuția softului se va face din "system memory" unde se află bootloaderul.
- Jumperul BOOT1 se pune la loc pe 0 ***SAU*** se eliberează butonul BOOT0 (din acest moment starea pinului nu mai este citită, pînă la următorul reset).
- se rulează pe PC, dintr-un folder care conține atît executabilul cît și fișierul .bin, comanda (schimbați numărul portului COM după caz):

stm32flash.exe -b 115200 -w test1.bin COM5

se așteaptă ca programarea să se termine cu mesajul Wrote address xxxxx (100%). Done

 se resetează procesorul cu butonul Reset; la acest reset, procesorul pornește, nu găsește BOOT0 apăsat deci execuția programului se face din Flash, unde se află programul utilizator recent încărcat.

Se urmărește ca ledul RGB să clipească în succesiune. Aceasta indică programarea cu succes și funcționarea softului de test. De asemenea, pe portul UART1 (conectorul J7), orice caracter X primit la 9600bps va întoarce X+1, la apăsarea ? se va citi numărul versiunii, iar butonul va schimba viteza de clipire.

4. Recompilarea softului de test

Se descarcă de pe <u>http://ham.elcom.pub.ro/proiect2/STM32</u> fișierul test1.zip. Se dezarhivează într-un folder oarecare, se va despacheta următoarea structură de directoare într-un folder numit Test1:

[..]
[.vscode]
[build]
[Core]
[Drivers]
[Middlewares]
[USB_DEVICE]
.mxproject
Makefile
STM32F103CBTx_FLASH.Id
Test1.ioc
startup_stm32f103xb.s

Fișierul Test1.ioc este proiectul pentru STM32CubeMX. Codul sursă generat de acest utilitar (la care am adăugat liniile specifice) este în **Core\Src** (sursele propriu-zise) și **Core\Inc** (fișiere de #include). Procesul de compilare și linkare va produce executabilele Test1.bin, Test1.elf, Test1.hex în **build**. Toate reprezintă formate standard pentru mai multe familii de uC. Extensia .elf înseamnă "Executable and Linkable Format", extensia .hex este "Intel Hex" iar .bin este o variantă binară. Toate cele 3 formate sînt echivalente, dar se va folosi unul sau altul în funcție de ce suportă softul de încărcare utilizat (în exemplele noastre utilizăm .bin). Urmăriți data și ora fișierului după ce recompilați pentru a vă asigura că este cel produs în acel moment.

Compilarea (și linkarea) se fac folosind utilitarul **make** care citește și aplică instrucțiunile din fișierul Makefile. Pentru a recompila, mergeți în folderul care conține Makefile și, asigurîndu-vă că ați setat corect PATH-ul pentru "Make" la pasul 1.3, dați comanda:

make all

În caz de succes, vor apărea mesaje de tipul următor pentru a confirma executabilele produse:

arm-none-eabi-size build/Test1.elf text data bss dec hex filename 24660 480 6632 31772 7c1c build/Test1.elf arm-none-eabi-objcopy -0 ihex build/Test1.elf build/Test1.hex Pînă acum ați recompilat codul de test deja furnizat. Arm-None-EABI se referă la varianta de compilator GCC folosit, pentru familia de microcontrollere ARM (există GCC și pentru Intel X86, etc).

Pentru modificări în cod, deschideți codul în IDE-ul Visual Studio Code instalat la pasul 1. Selectați File → Open Folder și selectați folderul în care ați despachetat Test1 (în care se află fișierul Makefile). Pentru a vedea și edita

fișierele folosiți instrumentul ^L din bara din stînga. Pentru extensii selectați instrumentul ^B. Dacă faceți orice fel de modificări în cod, acest lucru va fi evidențiat în file explorer:

	EXPLORER
	✓ OPEN EDITORS 1 unsaved
ρ	C main.c Core\Src
/	C main.h Core\Inc
የዖ	≈ Settings
6	∨ TEST1
	> .vscode
£	> build
	V. Coro

Atenție ! Salvați toate fișierele în bloc folosind File \rightarrow Save All (CTRL K S).

Pentru recompilare rulați **make all** ca mai sus din folderul deja deschis pe PC în Command Prompt SAU folosiți terminalul inclus în VS Code: dacă nu apare, apăsați CTRL+J, apoi selectați Terminal (a nu se confunda cu terminalul serial numit *Serial Monitor*):

PROBLEMS	OUTPUT	DEBUG CONSOLE	TERMINAL	PORTS	MEMORY	XRTOS	SERIAL MONITOR	CSK TERMINAL
(.textl C:/ST/STM beCLT/GNU -readr.o) (.textr	seek_r+0x 32CubeCLT -tools-fo : in func ead_r+0x1	<pre>(10): warning: (/GNU-tools-for-9)r-STM32/bin// (tion `_read_r': .0): warning:</pre>	lseek is no STM32/bin/. lib/gcc/arm ead is not	t implen ./lib/go -none-ea implemer	nented and cc/arm-non abi/11.3.1, nted and w	will al e-eabi/1 ///. ill alwa	ways fail 1.3.1//// .//arm-none-e ys fail	/arm-none-eabi/bin/ld.exe: C:/ST/STM32Cu abi/lib/thumb/v7-m/nofp\libc_nano.a(libc_a

De acolo puteți da aceleași comenzi: **make all**, etc. Tot acolo vedeți warning-urile și mesajele de eroare. Comanda **make** nu va produce nimic dacă va detecta că fișierele nu s-au modificat de la ultimul make.

5. Explicații pentru softul de test: resursele microcontrollerului STM32.

Acest paragraf explică funcționarea softului de test, care a fost scris explicit pentru a ilustra modul în care se accesează resursele microcontrollerului.

Softul folosește biblioteca open-source de la ST numită HAL: *Hardware Abstraction Layer*. Toate funcțiile care încep cu HAL accesează o resursă fizică (de exemplu, un port de I/O) printr-o metodă transparentă pentru programator.

În fișierele main.c și main.h observăm multe secțiuni clar marcate prin comentarii, de exemplu:

```
/* Private variables ------*/
TIM_HandleTypeDef htim2;
UART_HandleTypeDef huart1;
/* USER CODE BEGIN PV */
uint8_t uart_buf[1];
/* USER CODE END PV */
/* Private function prototypes -----*/
void SystemClock_Config(void);
```

```
static void MX_GPI0_Init(void);
static void MX_USART1_UART_Init(void);
static void MX_TIM2_Init(void);
/* USER CODE BEGIN PFP */
```

/* USER CODE END PFP */

se observă comentariile /* User Code Begin */ respectiv /* User Code End */ și o prescurtare precum PV = Private Variables sau un număr. Este important ca porțiunile de cod pe care le veți adăuga să se afle exclusiv între aceste comentarii User... Begin și End, cum este de exemplu porțiunea marcată mai sus (declarația uart_buf[1]). Porțiunile de cod care NU se află în secțiunile de "User" sînt cele generate de către STM32CubeMX, de exemplu în figura de mai sus sînt "private variables" care țin de Timer2 și UART1 întrucît aceste 2 periferice au fost inițializate cînd s-a apelat STM32CubeMX.

Motivație: STM32CubeMX generează codul pentru compilator sub forma unei structuri de directoare, fișiere .C, .h etc. Dar, se salvează și proiectul STM32CubeMX sub forma fișierului Test1.ioc. Puteți redeschide mai tîrziu acest proiect în STM32CubeMX, faceți modificări la inițializarea perifericelor, și regenerați codul. Toate liniile pe care le-ați scris între timp între comentariile User... Begin și End se vor păstra, restul se vor suprascrie la regenerarea codului !

Codul de test are următoarele funcții:

- clipește LED-ul tricolor folosind întreruperea de timer 2
- citește folosind întreruperea serială de recepție (Rx) caracterele seriale de pe portul serial UART1
- transmite valoarea următoare pentru fiecare caracter serial primit, cu excepția "?" la care se transmite numărul versiunii (este util pt. orice soft să includă o metodă de a interoga versiunea, căci la un moment dat în momentul dezvoltării puteți fi nesiguri ce versiune rulează. Includeți această funcționalitate în softul vostru final !).
- în buclă, folosește principiul automatului cu stări pentru a schimba viteza de clipire a LED-ului, la apăsarea unui buton. Acest buton se citește folosind polling, nu întrerupere

În continuare se vor explica porțiunile de cod adăugate manual în diferite secțiuni.

Explicații main.h

Acest fișier este pentru definiții cu directiva #define. Se definește numărul versiunii precum și denumirile stărilor automatului cu stări. Acestea încep cu SM_ (de la *State Machine*).

Explicații main.c

Zona de cod PV (private variables): se definesc variabilele utilizator necesare (globale).

<u>Scrierea/citirea din portul serial:</u> se se definește întreruperea HAL_UART_RxCpltCallback() care înseamnă "Receive Complete" adică se execută cînd s-a terminat de recepționat un caracter serial. Aceste funcții, numite uneori ISR - *Interrupt Service Routines*, se mai numesc *callback* pentru că apar asincron cu desfășurarea programului, după expresia engleză "*I will call you back*" - se presupune că acel "apel" poate veni oricînd dpdv temporal, ceea ce este în esență ideea de bază a unei întreruperi. Această funcție prelucrează caracterul primit în variabila uart_buf[0] (de dimensiune 1 căci se prelucrează un singur caracter o dată). Se tratează separat caracterul "?" și orice alt caracter.

Observați că se folosește funcția *printf*() pentru a trimite un șir de caractere, dar pentru situația cu un singur caracter, s-a ales să se scrie direct folosind functia HAL_UART_Transmit() - oricum, funcția *printf()* ar fi apelat tot această funcție.

Ultima linie din rutina de întrerupere HAL_UART_Receive_IT() reinițializează întreruperea pentru a primi următorul caracter.

Aceste funcții sînt dintre multele funcții din codul generat automat sub formă de fișier sursă de către STM32CubeMX. Se dă de exemplu click dreapta pe HAL_UART_Receive_IT() și se selectează *Go To Definition (F12)*. Se va deschide fișierul sursă respectiv și se poate studia definiția, parametrii, etc.

<u>Se definește întreruperea pentru Timerul 2</u> HAL_TIM_PeriodElapsedCallback() care este chemată cînd "expiră timpul" definit - vezi secțiunea 6 a acestui document pentru modul de calcul al timpului. În esență, s-au calculat parametrii timerului pentru a se genera o întrerupere la 10ms (deci 100 întreruperi/s). O întrerupere = 1 *timer tick*. Deci, orice acțiune legată de timp se poate face cu rezoluție de 10ms (această valoare a fost aleasă arbitrar, puteți programa timerul cu ce valori doriți). Folosind un *switch* se fac diferite acțiuni - aprinderea sau stingerea unei culori - la diferite momente de timp alese pentru a "cicla" culorile. Datorită întreruperii, timpul nu este afectat de alte acțiuni ale programului, de exemplu observați că LED-ul își schimbă în continuare culoarea chiar dacă țineți butonul USER apăsat, ceea ce în *main()* veți vedea că ține ocupat procesorul într-o buclă *while()* în care nu se întîmplă nimic altceva.

<u>Scrierea unei valori 0/1 într-un pin de port</u> se face folosind o funcție HAL_GPIO_WritePin(GPIOA, GPIO_PIN_8, 0), de exemplu în acest caz portul PA8 este scris cu valoarea 0. Trebuie să folosiți definițiile acestea, de exemplu dacă scrieți 8 în loc de GPIO_PIN_8 nu veți obține rezultatul dorit: mergeți la definiție și vedeți că GPIO_PIN_8 se definește ca 1 << 8 în binar deci 10000000, în timp ce 8 este 1000.

Zona de cod 2: funcțiile HAL_UART_Receive_IT() și HAL_TIM_Base_Start_IT() activează, respectiv, întreruperile pentru recepție serială și timer2. După cum s-a văzut, întreruperea serială trebuie reactivată după fiecare caracter, în timp ce timerul rămîne activ.

Zona de cod 3, în bucla *while()* principală (bucla infinită a programului): similar cu funcția de scriere, se folosește <u>funcția de citire a stării 0/1 a pinului</u> HAL_GPIO_ReadPin() pentru a citi pinul PC13 la care este conectat butonul USER.

Observați în schemă că butonul face conexiune la masă, deci la 0, așadar se verifică starea 0 nu starea 1 (numită conform definiției funcției, GPI0_PIN_RESET). La eliberarea butonului, pinul nu este conectat la nimic, deci starea implicită ar fi High Z (înaltă impedanță). Totuși, se obține starea 1 pentru că la inițializarea cu STM32CubeMX s-a activat explicit rezistența de *pull-up* pentru pinul PC13. Această rezistență "trage în 1" pinul în lipsa altei conexiuni.

Observați de asemenea că această citire se face prin polling, nu prin întrerupere, deci nu este foarte eficientă ca timp.

Citirea butonului se face de 3 ori din 2 motive:

- în primul rînd, timpul de apăsare de către om este foarte lung comparativ cu viteza de parcurgere a buclei de către uP (care rulează la 72MHz, deci pentru un procesor RISC o instrucțiune durează aproximativ 1/72MHz = 13ns). Fără precauții, o apăsare ar fi citită de mii, poate milioane de ori.
- în al doilea rînd, trebuie făcut *debouncing*, adică trebuie prevenit fenomenul de *contact bouncing* care înseamnă că, în momentul închiderii sau deschiderii unor contacte, partea mecanică a butonului poate genera închideri și deschideri parazite multiple. foarte scurte, din cauza imperfecțiunilor la nivel microscopic a suprafețelor care se ating.

Aceste principii se implementează astfel:

- se citește starea butonului.
- dacă este 0 (apăsat), se așteaptă 25ms și se mai citește o dată. Rezultă că o conexiune mai scurtă de 25ms, parazită, nu va avea efect, prin aceasta îndeplinind funcția de *debouncing*

 nu se face nimic (se așteaptă într-o buclă *while()* fără instrucțiuni) pîna nu se *eliberează* butonul. Acest comportament este similar cu modul în care este programat butonul de mouse în Windows, acțiunea se execută la eliberare, nu la primul click.

<u>Principiul automatului cu stări:</u> (*Finite State Machine*) restul buclei *while()* este procesată folosind acest principiu care este foarte util în acest caz, fiind o buclă infinită din care programul nu iese niciodată, deci trebuie știut în ce stare ne aflăm. Au fost definite pentru exemplificare 3 stări, una inițială în care se intră implicit și din care se iese după efectuarea operațiilor de inițializare, și 2 stabile între care *se va alterna* la apăsări repetate ale butonului. Se folosește un flag *User_B_Pressed,* care este pus pe 1 cînd se *detectează* apăsarea, și pe 0 cînd se *procesează* această apăsare prin trecerea într-o stare sau alta. În acest fel, o apăsare nu execută decît o singură acțiune.

În acest caz, acțiunea este rescrierea valorii registrului de timer, fie cu 100 (valoarea calculată pentru a avea o perioadă de timer de 10ms), fie 300. În acest ultim caz toți timpii dependenți de timerul 2 vor fi de 3 ori mai lungi.

Această acțiune a fost dată ca exemplu, pentru a ilustra *redefinirea* unor parametri care în mod normal se scriu automat la generarea codului de către STM32CubeMX. Variabila htim2.Init.Period și funcția HAL_TIM_Base_Init(&htim2) sînt preluate din partea de cod de după *while()* care conține funcții generate automat. Partea de inițializare a timerului 2 este în jurul liniei 295. În acest fel puteți redefini manual tot ce ați definit folosind STM32CubeMX, de exemplu rata de baud, direcția INPUT/OUTPUT a unui pin, rezistența de pull-up, etc.

6. Generarea părții de inițializare a softului folosind STM32CubeMX

Orice software pentru microcontroller are nevoie de inițializarea diverselor registre care configurează dispozitivele și perifericele interne (întreruperi, porturi seriale, ADC etc). Pentru familia STM32 se recomandă STM32CubeMX (instalat deja la punctul 1) care este furnizat chiar de către producătorul cipului. Toată partea de inițializare a softului de test din acest document, mai precis întreaga structură de directoare și fișiere sursă, inclusiv biblioteci, a fost generată automat folosind STM32CubeMX. Familia STM32 cuprinde sute de cipuri, avînd o mare varietate de combinații de periferice suportate. Tipul de cip este selectat la început.

Inițializarea pinilor de I/O:

Cu schema în față, se dă click pe pini și se inițializează în funcție de modul în care sînt folosiți. La pinii de intrare/ieșire de uz general se definește direcția (*input/output*). La pinul de intrare PC13 se activează rezistența de pull-up.

Inițializarea ceasului:

În "Clock configuration" se selectează opțiunile din figura de mai sus. Semnificatie:

HSE = High Speed External [Clock] = oscilatorul cu cuarț extern folosit de noi. Se setează 8 MHz căci atîta este valoarea cuarțului lipit pe placă.

Frecvențele se pot:

- diviza (blocurile divizoare /1, /2 etc) sau
- multiplica (blocurile PLL notate x2 de exemplu = înmulțire cu 2); PLL=Phase Locked Loop, reprezintă un circuit care permite creșterea unei frecvențe prin sincronizarea unui oscilator cu o referință.

MUX = Multiplexor = selecția uneia din 2 sau mai multe intrări de ceas. Pentru placa noastră, folosim un cuarț extern de 8MHz, configurăm multiplexorul de intrare pentru a alege **HSE**, nu **HSI** (High Speed Internal, un oscilator intern fără cuarț deci mult mai imprecis), apoi cu un PLL x9 ajungem la frecvența SYSCLK=8MHz x 9 = 72MHz. Alegem această valoare conform indicației că acesta este maximul suportat de acest model de procesor, pentru a maximiza performanța programului. Această valoare mare poate fi divizată prin diverse divizoare opționale (prescalere) pentru comanda unor periferice mai lente.

De asemenea în secțiunea RCC se selectează HSE cu cuarț exterior:

RCC Mode and Configuration	
Mode	
High Speed Clock (HSE) Crystal/Ceramic Resonator	~
Low Speed Clock (LSE) Disable	\sim
Master Clock Output	

<u>Configurarea Timer2</u>: se selectează opțiunile ca în figură: Timers= TIM2, Clock Source=Internal Clock, Channel 1 = Output compare CH1, Prescaler = 7199, Counter Period (Autoreload) = 100.

Calculul frecvenței: frecvența internă de 72MHz divizată cu 7200 prin prescaler înseamnă ceasul timerului de 72000000Hz /7200 = 10000 Hz.

Acest ceas al timerului, divizat cu 100, ne dă 10000Hz/100 = 100Hz = 100 ticks /secundă

Același calcul dar în funcție de timp: ceasul timerului de f= 10KHz \rightarrow T = 0.1ms. Rezultă că un counter period durează 100 * 0.1ms = 10ms. Deci într-o secundă vor fi 1000ms / 10ms = 100 ticks / secundă (un *tick* este un termen folosit pentru eveniment de tip timer, similare unui "ticăit" de ceas).

Vor fi așadar 100 întreruperi de timer pe secundă (aceasta e o valoare aleasă ca un exemplu de configurare a Timerului 2; nu avem nici o cerință fizică strictă pentru a alege 100 ticks/secundă în locul altei valori).

Pentru prescaler, întrucît se poate configura și valoarea 0 (care corespunde la lipsa divizării), rezultă că pentru a diviza cu *K* trebuie setată valoarea *K*-1 = 7199.

De notat că puteam obține 100 ticks/secundă și din alte combinații, de exemplu prescaler de 3600 și *Counter Period* =200.

Pinout & Configuratio	n	Clock Configuration	
		✓ Software Packs	✓ Pinout
Q ~	0	TIM2 Mode and Configuration	
Categories A->Z		Mode	
System Core	>	Slave Mode Disable	~
A	<u> </u>	Trigger Source Disable	
Analog		Clock Source Internal Clock	~
Timers	~	Channel1 Output Compare CH1	~
÷		Channel2 Disable	~
RTC		Channel3 Disable	~
	_	Channel4 Disable	~
▲ TIM3		Combined Channels Disable	\sim
11M4		Use ETR as Clearing Source	
		XOR activation	
Connectivity	<u> </u>	Configuration	
Computing	>	Reset Configuration	
Middleware and Software Packs	>	Image: Settings Image: Se	GPIO Settings Constants
		Configure the below parameters :	
		Q Search (Ctrl+F) ③ ③	0
		✓ Counter Settings	
		Prescaler (PSC - 16 bits value) 7199	
		Counter Mode Up Counter Period (AutoPeload 100	
		Internal Clock Division (CKD) No Division	
		auto-reload preload Disable	
		✓ Triager Output (TRGO) Parameters	

Mai trebuie activată și întreruperea de timer "TIM2 Global Interrupt":

NVIC Settings	🥝 DMA Set	ttings	OPIO Settings		
🥺 Parameter Se	ttings	🔮 User Constants			
NVIC Interrupt Table	Enabled	Preempt	ion Priority	Sub Priority	
TIM2 global interrupt	✓	0		0	

<u>Portul serial:</u> se inițializează Connectivity → USART1, Mode Asynchronous, Hardware Flow Control Disable, USART1 Global Interrupt Enabled, 9600 bits/s, 8 Bits, Parity None, Stop Bits=None, Receive and Transmit. Am ales USART1 și nu altul, întrucît el este cel conectat pe placă la conectorul USB-TTL.

<u>Generarea codului</u>: în final, în secțiunea Project Manager, selectați Toolchain/IDE = *Makefile*, introduceți un nume pt. proiect (Test1), în Code Generator selectați "Copy all used libraries into project folder". Apoi generați folosind butonul *Generate Code*. Astfel se va genera și fișierul *Makefile* care este folosit de comanda *make all*.

Pentru a studia ce porturi sînt conectate pe placa de test, examinați schema electrică a plăcii.